

Tas Latweefchu draugs.

1841. 19 Juhni.

25ta lappa.

Jaunas sinnas.

Is Peterburgēs. Augsti zeeniga Keisera wezzakajs dehls, tas zesare-witsch un leelwirsts Alekxander Nikolajewitsch lihds ar laulatu draugu 29tā Mai wakkarā spirgīs un weffels no Moskawas pahrnahzīs.

Is Zehrpatēs. Leelā preekā ešsam preezajufchees, nojehgdami, ka arri tur sahl to mihtu fwehtdeenu jo deenas jo zeetaki fwehtihē. Jo raug', weens no Zehrpatēs bohndneekēm preeksch pahri neddetahm eeksch awihseh̄m islaide sinnu, kas pahrtulkota tā šfānn: "Kad, sinnams, katram zilwekam, kas fesch deenas irr strahdajis, septitā gribbahs duffehē, tad es saweem draugeem fluddinaju, ka es no fcha laika sawu bohdi fwehtdeenās turrefchu ais flehgtu, un katru mihtigi luhdsu, lai jel festdeenās man usdohd, kas waijaga, un es no wiffas firds raudsifchu to sagahdahi."

Is Wolmares. Laffitaji gan wehl peeminneh̄s, ko muhsu 9ta lappa winneem šahstija pah̄r Wolmares semneeku Jah̄n Weidorf, kam 20tā Janwar bija gaddijees, us Peterburgēs leelzēku leelu pulku selta stangu un naudas atrast, kas tam Wahzsemmes Schihdam Rohfchild peedereja, un ko ar gohda prahtu weddejam atdeme, kam bija iskrittis. — Tatschu raug', weddejs pats, bailodamees, sawam kungam ne bija dewis sinnaht, kas ar tahm weddamahm mantahm us zēku notizzis, un ka gohdigs Latweetis palihdsejis, wiffas laimigi atdabbuht. Kungs, tik no muhsu semmes awihseh̄m to dabbujis sinnaht, pateizigā un sčehligā prahtā nu patt no Wahzsemmes irr atfuh̄tijs 175 rublus fudr., tam Latweefchu gohda wihrām par gohda dahwanu.

• Kristiga feewa un behrnu = mahte.

Sahkama pufse.

"Wihrin, to meitiu tu leezi Mahrgreetes wahrdā, jo ta irr dahrga pehrle, kas man dauds makfa!" *) — Tā fazzija Ahbraāma Leijneeka wahja feewa, kā fatinnufees, sawu pirmu behrnu us rohkahm turredama.

Un ne ilgi pehz tam jau sahle auge us jaunās behrna = mahtes kappu, un tehwan sawa dahrga pehrlite weenam palikke audsejama. Bet ta fwehtiba, ko

*) Prohti: eeksch wezzu Reemeru wallodas šakfa: margarita par pehrli.

ta mahte par sawu masinu bija no Deewa islugust, ne pasudde, bet palikke spehla.

Ahbraams Leijneeks bija par sfohlmeisteru. Jahseps Kaulgrausis bija puifis, kas no winna mahzijahs sfohla. Schis no masahm deenahm ar Mahrgreetu sadraudsejahs, un pehz ismahzijeas dischlera ammatâ, winnu gribbeja prezehet. Jaunai meitai gan patikke pee winnu eet, bet tehws ne wehleja. — "Bet fakkat, tehw', ka labbad juhs Jahsepu ne gribbat par snohtu?" — Mans behrns, pee man dauds puifchi irr nahkufchi sfohla, bet ne weens tahds teepfchis un flinkis naw bijis, kâ schis. — "Bet ne nemmat par taunu, tehw', Jahseps irr paaudsis, un behrna neekus atstahjis, winsch ammatâ irr ismahzijeas." — Lai buht, fazzija tehws, bet winna meisteris man irr fuhdsejis, ka ne weens puifis tam wehl ne effoht tik dauds dehles samaitajis, kâ schis, un tu patti sinni, kad winsch man to rakstamu galdu pataisja, tas saluhse man, ohrru reisi pee ta rakstoht. — "Bet, tehw', juhs arri padauds us to effat atspeedufchees!" — Mans mihtais behrns, es ne gribbu ne weenu pasuddinaht, bet es wehletohs, kaut Deews tew mahri ilgati buhtu usturrejis dsihwu.

Un pateesi, pehz zilweku dohmahm tas buhtu Mahrgreetei par laimi bijis, jo mahtes ajs Jahsepa nelabbus prahtus buhtu nomannijusi, un meitai flaidri peefchmejusi. Bet tehws, mihtstu firdi turredams us sawu weenigu behrnu, winnai tikfai kâ newihschus un notaham ko minneja no Jahsepa nelabbumeem, un mannidams, ka ta behdiga palikke, tulihet atkal tohs labbinaja.

Ohrâ gaddâ Ahbraama firds to wirsrohtu dabjuja pahr winna prahta bailofchanahm. Bailodamees, drebbedams, winsch sawu dahrgaku mantu, sawu weenigu behrnu, Jahsepam Kaulgrausim par feewu dewe, kad Mahrgreete to bija eenihlejusi, jebchu ta ne sinnaja, kahds prahts tam ihsti bija. Wezzajs zerreja, winsch buhfschoht Mahrgreetu eefsch deewabihjaschanas paaudsejis, un winna ta labbad no grehkeem behgdama, to labbu fehllu ne pamettifchoht zellmallâ, bet dabbuschoht to arri pee wihra eelikt labbâ semmê, un augtus ta meera, tahs zerribas, un tahs mihtestibas redseht. — Mahrgreete, sawam draugam ar firdi apfehrufees, aplam winnam ustizzeja, jo ta leela mihtestiba to bija apmahnejusi. Lai ne bija mahtes! —

Ko nabbaga tehws weentulis sehrojahs sawâ istabâ, kamehr mihta meita bija pee wihra. — Daudsreis, kad bihbelti lassja, winsch azzis zeldams un meitu ne eeraudsidams, fahijahs. Tad nopuhchahs, un sahze to dseefmu, ko ar meitu walfareem zeenija dseedahet. Bet kad winsch meitas balsi ne dsirdeja, tad firmgalwis, kâ no muldeschanas rinnis, karstas affaras sawds waigds jutte.

Us kahdas swehtdeenas rihtu Jahseps, redsedams, ka feewa wiffu atlikke, prassja: kam tu tâ steidsees? — Mahrgreete tam pee pullstena rahdija, ka wairs ne bija agri. — Nu kas pahr to kaisch? fazzija winsch, mehse effam darba zilweki, mums arri kahdu reisi ja-atpuhschahs! — Seewa fazzija: "tâ gan irr tee-fa, bet kad mehse ne steigfimees, mehse par wehlu us basnizu tapfim." — Es schodeen ne eefchu us basnizu! — "Wihrin, woi tew kas kaisch?" — Man ne kas ne kaisch, bet ne tiht tur eet; kas tur arri buht? — "Alf, mihtais Jahsep,

nahz' jelle ar man lihds us basnizu; fà man buhs weenai paschai eet! Ko mans tehws un zeenigs mahjitajs fazzih's, kad tu mahjâs palikfi! Mihlais wihrin, nahz'!" — Ram tew schodeen waijaga eet? irr lihjis zauru nakfi, un woi tad ne buhs brihw mahjâs palikfi, kad tahds gais? — "Bet nu patt atkal faule tif jauki spihd, nahz', luhdsams!" — Es ne nahkschu, teez man meerâ, es gribbu schodeen eet zeeraht.

Mahrgreetei bija weenai paschai ja-eet, jebfchu ta ne fenn bija apprezzaeta, un ta gahje, firdi apspeesta, ar dauds dohmahm. Jo scho reis un pee dascheem zitteem gaddijumeem winna nopratte, ka wihram nekristigs prahts bija, un firds skumjas jutte to gaidoht, kas wehl buhs. Deltis tai bija atkrietis no azzim, Jahseps winnu daschreis nosmeheje, ka ta tif mulka bijusi, un winnu effoht tur-rejusi par Deewa bihjataju.

Mahrgreetei weens behrns gaddijahs, un reisahm pufs-nakfi, kad wihrs un behrns bija meegâ, ta eenesse ugguni, un kluffam preeksch few lassija bihbeli, no firds Deewu luhgdama par saweem mihleem. Winna tâ gribbeja atweeglo-tees, kad behdas wairojahs, eeksch Deewu tizzedama, un us winna tehwischku waddischanu stipri pataudamees. Sirds winnai apfahrt greesahs, redsoht, ka wihra prahts ar weenu wairak apzeetinajahs, un winsch grehkeem par wehrgu palikke. — Drihs tâ noteek, ka flinkums peewedd truhkumu, un truhkums grehku pulku. Jahsepam darbs apnikke, un winsch labpraht pee plihneekem frohgâ kawejahs, ne gribbedams seewas skummigu waign redseht. Winsch par to ne ko wairs ne behdaja, bet winna ar weenu wehl scho mihleja, un tam ne weenu wahrdu ne pahmette.

Kas tas tahds ehdeens irr! tâ Jahseps kahdu wakkaru seewai usbrehze, kas ar mohlahm ko bija pawahrijusi us karsteem pelneem. "Das gan labs ehdeens irr, wihrin, un tu zittu reis gan peenehmi, ko es wahriju." — Bet tee irr rupji milti! — "Kur es bihdeletu nemfchu? schohs man tehws eeder, un — un —" Un kas tad wehl? — Mihlais draugs, bekkeris man jau reisahm irr naudu praffijis. Tu nu man sohlji rihtu naudu doht, tad es dohmaju, ka labbaki ne kahdu parradu no jauna ne pataisfichu." — Sakki tam, ka es tif-kai par 4 neddetahm winnam warru naudu ardoht, un raugi labbafus miltus, jo schee fâ skaidi sohbu starpâ durrahs. — "Mihlais Jahsep, es winnam tâ apsohlijohs makfahrt, un man firds faturhktu, kad buhtu kaunâ ja-paleek." — Tu effi mulka, kas tad par nelaimi buhs, ja es sawus parradus ne makfahrt? Lai man apfuhds, lai man leek zeetumâ, dauds leeli fungi tâ patt darra! — Mahrgreete nobahle, fâ pamirdama, un eeskattija sawam wihram azzis. "Râ, Jahsep, woi tu dohma par blehdneeku mestees? Tu gribbi laudis krahpt, kas puhledamees maisi pelnahs? Ne farauj wis peeri! ja tu ne warri sawus parradus ismakfahrt, tad nemm wiffu, kas man irr, pahrdohd arri gultu, bet makfa, ko tu effi parradâ. Es strahdashu, es labbaki gribbu nabbagôs eet, ja waijaga, jeb baddâ mirt, bet to ne gribbu redseht, ka tu par blehdneeku tohpi, lai taweem dehleem naw kauns, tehwu atzerroht." — Tê nu leela runna pahr weenu paschu wahrdu, atfazzija Jahseps. Zittahm seewahm dauds wairak par saweem

wihreem ruhþ, un tahs wißfu darra, fo teem pee azzim noßkattahs. Woi tu ne warri pee fawu tehwu eet, un tam praßiht, lai naudu eedohd? — Mahrgreete redseja, ka Jahseps ne buht ne gribbeja fawus parradus lihðsinahþ, un apnehmahs patti few tufschohþ. Zo wiinna sinnaja, ka tehws bija mas dauds naudas krahjis, ar fo wadmallu pirktees preeßch seemu. Wiinna fazzija: "es pahredohschu fawas kahsu drehbes un fawu mehþeli, un kad man arri wairs ne buhs fmuks apgehrbs, tatschu tu man tà patt wehl mihlesi, Jahsep!" — Tas rupisch wihra gabbals scho reis tatschu wehl apkaunejahs, un fazzija: Mahrgreete, lai Deews tew fwehti, bet es tew arri sohlu, ja tew wehl kaitinafschu, tad gribbu palikt par nejeßgu.

Gaddi aisgahje, un kamehr tuhßstoschi no zilweku behrneem tohs dshwoja preeka, Mahrgreete katru deenu ar affarahm peeshmeja, un ar Deewa luhgßchannahm. Jahseps ar weenu dßilaki eefsch grehku pekles grimme, bet Mahrgreete to truhkumu, fo wiinßch padarrija, ar tahdu spehka prahtu nesse, ka wiinna deenu no deenas labbaki pasinne, ka Deews pats tai palihðseja pazeest, un wiinnu tif tahþu ween lifke kahrdinahþ, ka ta to warreja panest. Za fwehtiba, fo wiinnai nelaika mahþe mirstohþ bija dewußi, wehl bija spehka Deewa preeßschâ, to wiinna mannija. Patti ween fawus behrnus wilke. Jahseps 8 mehneßchus us lauku bija, fazzidams, ka eefschohþ darbu mehleþt. Brißscham wiinßch labbi apgehrbees pahrnahje, un kaisija naudu faweem behrneem, bet reisahm wiinßch arri pahrwilkaß, pee meefas un dwehfeles gurris, un tulihþ atkal prohjam dewahs, kad Mahrgreete to bija apgehrbußi un pabarrojufi no fawa rohku darba.
(Weidsama pufse us preeßchu.)

F. R.

Sinna, zil naudas 16. Zuhni-mehn. deenâ 1841 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. nauda. Rb. K.	Par	Makfaja:	Sudr. nauda. Rb. K.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 55	1	pohdu (20 mahrzineem) wafku =	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 20	—	tabaka = = = = =	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3 50	—	fweeßta = = = = =	2 20
—	ausu = = = = =	— 80	—	ðfelses = = = = =	— 75
—	ßirau = = = = =	1 60	—	linnu, frohna = = = = =	2 —
—	rupju rudsu = miltu = = =	1 70	—	— brakka = = = = =	1 80
—	bihdeletu rudsu = miltu = =	2 40	—	kannepu = = = = =	— 90
—	bihdeletu kweeschu = miltu =	4 —	—	schlihtu appinu = = = =	2 —
—	meeschu = putraimu = = =	1 90	—	neßchlihtu jeb prezzes appinu	1 —
—	eefala = = = = =	1 20	—	muzzu filku, eglu muzzâ = =	7 50
—	linnu = sehßlas = = = = =	2 50	—	— lasdu muzzâ = =	7 75
—	kannepu = sehßlas = = = =	1 60	—	smalkas fahls = = = =	4 —
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls = =	4 40
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu =	1 20	—	wahþi brandwihna, pufßdegga =	10 —
			—	— diwdegga =	14 —

Brihw drißteht. No Widsemmes General-gubbernementes pufses: Dr. C. E. Napierßky.

Latweefchu drauga

p a w a d d o n s

pee № 25.

19 Juni 1841.

• S t a h f i ,

gabjis pafaulê ar kristigu tizzibu ^{ta} no Apustutu laikeem libds taggad.

1 m a i s l a i k s .

No pirmeem waffaras fwehtkeem libds Keiseram Konstantin.

(No 33fcha gabda libds 324tam vebz Kristus pechfimschanas.)

2tra nodalka.

Râ kristiga tizziba, tahm wajjaschanahm pretti, tatschu jau to laif'
fluâ us zittahm semmehm un tur fahze faknotees.

(Sahfama dalka.)

Kad Apustutu laiks gabje us beigahm, tad Jerusaleme jau bija pohstâ; tomehr winnas fageubdami muhri to fwehtu ugguni, fo tas Kungs tur bija eededsinajis, ne isdsehsufchi wis, bet wehl ta krahwufchi, fa tas jo deenâs jo stipraki nehmahs leefnâs un dewe siltumu wiffahm mallahm tur apfahrt. Do tee basnizas, tehwi, fo Apustuti paschi few bija islaffijufchi par beedreem, atsinne ar gohda prahtu, fa winneem wajjagoht to fwehtu darbu ta preekawehsta tur atkal usæemt, fur winnu preekfchneeki, aiseedami no schahs pafaules, to bija likkufchi mallâ. Wehl atraddahs ne isfkaitami drauds semmju, fur wehl pagani dshwoja, un kurre lauकेem gan tadeht tohti wajjadseja ar labbu sehflu apsehtheem kluht. Wehl ilgi Kristus mahjekteem ne bija patauts, sawâ darbofchanâ stahtees, un duffeht; nahzahs winneem no wiffas dwehseles paklawiht, fo winnu Kungs un meisteris bija pawehlejis, fazzidams: »fluddinajeet to preezas mahzibu wiffaem laudim.« Gabje ar winnu darbeem arri pa ohtru un treschu simtu gaddu teescham labbi us preekfchu; to gan warram manniht, tahs wezzas stahstu grahmatas lassohht. — Eelfch Zuhdu semmes paschas arri pehz ta breefniga kerra wehl labbi leels pulks kristigu draudschu atraddahs, un schahm nu jo deenas wehl jo wairak Israelliteru eedewahs, nomannijufchi, fa libds ar winnu basnizu arri wiffas winnu schibdiffas zerribas bija isdelbetas. Ta patt eelfch Tirusa, Sidhana un Damaskusa arri jau bija dauds kristigu zilweku, un ta draudse eelfch Antiohias wehl ilgi pastahweja sawâ pulkâ un spehkâ, kâ pa Apustutu laikeem. Bet arri eelfch zittahm semmehm tur apfahrt, tuwumâ un tablumâ, atfkanneja jo deenas jo stipraka ta sinna pahr Kristu; jo ikkars zilweks, kas tikke kristihts, dsinnahs arri zitteem scho paschu mahzibu fluddinahht, un fur tik ween warredams, wiffas pafaules preekfchâ leezinahht: kas tas tahds effohht, eelfch fo wiasch tizzeja. Atraddahs wehl deefgan tahdu zilweku, kas usnehmahs wiffu muhschu eet apfahrt no weenas paganu tautas us ohtru, winnahm fluddinahht to preezas mahzibu, mekleht winnas peegreest pee kristigas tizzibas, lai tuwu un tablu ta Kunga spehkam un gohdam jauni zelli tiktu useeti un fataifiti. — Us Egipteru semmi, un fewischi us Alekfandrias pilssehtu, fur dauds Zuhdu dshwoja, kristiga tizziba

jau agri bija nahkufe, un no turrenes pahri pahr farkanu juhru kluise us **Urahberu** semmi, kur jau tas **Apustuls Pahwuls** daschu fehklas graudinu bija isfehjis, — un ta jo prohjam us **Indijeru** semmi. Us kahdu wihsi kristiga tizziba nahkufe us **Perferu** semmi, to ne sinnam wis, bet gan to, ka tur jau trescha gaddu simteni dauds kristitu zilweku dsihwoja. To turpretti wezzas stahstu grahmatas jo plaschi mums fluddina, us kahdu wihsi effoht gabbijees, ka **Iberieru** tauta, kas to laik tanni semme dsihwoja, ko taggad nosauz par **Grubies** = semmi, un kas **Kreewu** keisera walsti atrohdahs pa deenas widdus puffi, peenehme kristigu tizzibu. Tur, ka stahsta, weena kristiga feewa bija wangds. Kahdu reis winnas fungu behrns palikke gauschi flims, winna peeluhdse **Deewu** **Jesus** wahrda, un behrns palikke weffels. Arri tahs semmes **kehniene** grubta flimmiba gullejuse, atspirgahs, ka teize, zaur schahs kristigas kalpones luhgschanu. Kad nu zittu reis **kehniensch** pats, meddidams nahze leela liksta, tad atgahdajahs kristitu zilweku **Deewa**, peeluhdse to, lai winnam jel palihds; un raug, teescham tikke isglahbs, liklahs kristitees, un mahzija kristigu tizzibu pats ne ween sawai kehnieneei, bet arri saweem appakfschneekem, kamehr mahzitaji no **Rohmas** atnahze. Tas notikke starp teem gabdeem 320 un 330. — **Eeksch Mas** **Ahsias**, bet sewischki eeksch **Zonies** un **Wrihgies** semmes to laik tahs kristigas tizzibas stipraka fakne bija, un kad tikween mas gaddu pehz **Apustula** **Jahna** mirschanas bija pagahjusch, tad jau weens no gubbernatooreem tanni mallä sawa grahmatä rakstija ta: »Wissapfahrt schinni semme to elka: deewu basnizas un altari irr arstahri, un mas ween to tauschu, kas teem preestereem sawas uppuru: dahwanas atnes. Pascha scha pirma laika galla, kad tee basnizas rehwi tanni 325ta gadda fanahze eeksch **Nihzegas** pilsfehstas, farunnatees pahr tizzibas leetahm, tad jau 318 kristigi bissapi tur bija kohpa, no kurreem pa wissam tas leelakajs pulks bija no **Mas** **Ahsias**. — Arri eeksch **Makedonies** un **Greekeru** semmes kristiga tizziba labbi eefaknojahs, un ar ween wairak isplehtahs. Jau **Apustula** **Pahwila** laika bija tas **Flannums**, kas is: eet pahr wissu semmi (**Reem. 10, 18.**), arri gahjis us **Dalmazies** un **Illiries** semmi un lihds **Donau** uppes mallahm. Jo tur us **Wahyssemmes** rohbescheem keisera **Augustufa** karra: spehks tai preezas mahzibai jau bija fataifjis zellu, pirms scha tur rikke fluddinata. Jo winsch, schahs semmes uswarresis, tahs arri jo labbaki un weeglaki gribbeja walbiht un tapehz pa **Donau** uppes mallahm leelu pulku zeemu preeksch saweem **Reemeru** laudim likke usbuhweht, kurr no pascha pirma galla arri jau 120,000 **Reemeru** gahje dsihwoht un scheem pa brihscheem wehl zitti nahze pakkat. Tahdi **Reemeru** zeemi eeksch sweschas semmes atraddahs pa **Donau** uppes mallahm lihds tai semmei, ko taggad fauz: **Graubinden**, un ar laiku zitti palikke par leelahm pilsfehstahm. Raug, tahdi bija: **Salzburg**, **Augsburg**, **Regensburg**, **Bregenz**, **Trient**, **Bogen**, **Kuhr** un t. j. pr. Teem **Reemereem**, kas us tahdu wihsi tahl no sawas dsimtenes schinnis zeemds sweschä semme dsihwoja, nahze pa brihscheem sinna no mihteem raddeem dsimtene, un schee winneem arri to pirmu wehsti pahr to kristigu tizzibu fuhcija. Warr gan buht, ka zitti no teem **Reemereem**, kas tur ar laiku aisgahje dsihwoht, irr paschi jau bijusch kristiti, bet to wehl sinnam **Flaidraki**, ka leels pulks **Reemeru** saldatu jau to laik kristigu tizzibu bija peenehmis; jo wezzas stahstu grahmatas fluddina pahr weenu **Reemeru** karra: wihru pulku, kam wahrds bijis: »sibbena pulks« un schinni pulka dauds kristitu wihru effoht bijusch. Kad nu **Reemeru** keisers **Mark** **Urehl** ar sawu karra: spehku stahweja **Donau** uppmalla saweem prettineekem, teem **Markomanneem** un **Kwahdeem**, pascha preekscha, tad winsch bija leela nohte, jo faule

farsti winna farra-wihreem usspihdeja, un teem gauschi fahze flahpt; un eenaidneeks turklaht jau taiffjahs, ar winneem kautees. Tad kritte tee kristigi saldari no sibbena pulka zellös un luhdse Jesus wahrda par palihgu. Un raug, us winnu luhgshanu fahze licht, Keemereem wairs ne flahpe, un pehrkons tik stipri ruhze, ka eenaidneeki fahze bailotees, un Keemeri tanni kaufchanä winnus uswarreja. Keisers, pats dohmadams: winna elka deews, Jupiter wahrda, winnam effoht palihdsejis, schim par gohdu gan ustaisija eeksch Rohmas tohti brangu almina stabbu. Bet winsch to labbi naw sinnajis. Tas, ka stahsta, effoht tanni gaddä 174 notizzis. Ap scho laiku arri tas wezs basnijas-tehws Tertullians sawä grahamatä rakstija: wiffi zikkadelli, pulki un lehgeri effoht pilni ar kristigeem saldatsem. Wezzwezzas grahamatas arri stahsta pahr 5 wihreem, kam wahrbi: Lubzius, Maksimilians, Wiktorin, Kwihrinus un Marziffus bijuschi, un schee no Graubindenes semmes lighs Estreikeru semmei effoht gahjuschi, tahs kristigas tizzibas fehllu isfehdam, — un arri pahr weenu feewu eeksch Augsburges, fo nosauze to fwehtu Ahfra, un kas par sawu tizzibu ar firds drohshibu iszeetuse ugguns nahwi; bet ne warram palautees, ka wiffi schee stahsti irr taifni, tatschu to gan no winneem warram mahzitees, ka pa treschu gaddu simteni tannis malläs jau labs pulzinsch masu kristigu draudschu effoht atraddees. Raksta arri, ka Keisers Maksimilians tai gaddä 286 weenu leelu saldatu pulku tapehz effoht lizzis nokaut, ka schee teem elka-deeweem wairs ne gribbeja kalpoht. Lai nu gan stahsts eeksch daschahm sinnahm mums ne parahdähs ustizzams, tatschu to tok apleezina, ka pee Keemeru farra: spehka jau to brihd' dauds dauds kristigu wihru buhs bijuschi. 54.

(Us vreefschu weht.)

E p r e z i n a s c h a n a s d s e e f m a s.

1.

Meld. No Deewa ne atfahpschohs.

1. Ko palihdi, ka firds ehdaht? Kam gauschi nofkumstohs? Atmetti, dwehse, behdas, Us Deew' es palaujohs; Winsch wiffu labbi darr', Winsch tew us preeksch' apgahdahs, Winsch gruhstibas laut kahdas No tew arr nogreest warr.

2. Lew nekahds labbums zelsees, Ja tu arr nakt' un deen' Eeksch bailehm, raisehm welsees, Un behdasees aisween; Pee Deewa pasahw wifs, Lai winsch ween tewi wadda; Winsch usturrehs tew baddä, Un, kas derr, peemettih.

3. Kas famiff tawu prahtu, Kas tew ap-behdina, Kas baida tew turklahtu Un firdi kummina, Wiff' to nowehli tam, Kas tehws par tewi gahdahs; Kas wisseem schehligs rohdahs, Tam lai meh's ustizzam.

4. Winsch labbat man apgahdahs, Ne ka es noprohtu; Warr buht, ka rihts drihs rahdahs, Kas man neff palihgu; Ja Deewam ustizzohs Un zerrefchu us winnu, Tad winsch ar gudru sinnu Man preeku atfal dohs.

5. Ak laut meh's liktu wehra, Kahds schehligs tehws winsch irr! Tam taifnam winsch bes mehra Dauds labbu sch'e peefschkir; Ja tam arr breefmas draud, Deews to ne atstahj behdas, Bet schehlo, kam firds ehdahs, Drihs isglahj to, kas raud.

6. Tad dohdohs Deewa rohkäs Ar drohshu zerribu, No ta man ne schkirs mohkas, Es tam ween peederru; Winsch muhscham buhs mans tehws, Kas man ar wiff' apgahdahs Kas, mannim labs, tam rahdahs; Winsch dohs, kas wajadseh. 13.

2.

Sawä melbiä.

1. Kam tad behdajohs pahrleetu? Kristus mans Draugs un gann's, Pee ta ween paleeku, Kas man debbes preekus laupih's? Kas to warr? Tohs gan arr Deewa behs man laupih's.

2. Pliks us pasauli atnahzu, Nejehdnigs, Ne spehznigs Dwaschu willt sche fahzu; Pliks no schejenes aiseeschu. Kad Deews fauks, Gars usbrauks; Es ka eh' aiseefreeschu.

3. Manta, rabbi, dweh'le, meefa, Wiß tas jau Mans wiß naw, Deewam irr schi teefa; Ja wünsch atpraffa, fo dewiß, Lai nemm ween, Daschu deen' Zeißchu to pee fewiß.

4. Ja Deewß man arr peefuht frustu, Bai-libaß, Mohzibaß, Kam man zerrib' sustu? Kas to usleek, warr arr nogreest, Wünsch gan proht Tew pehz noht' Laimi atfal nospreest.

5. Deewß man lik' arr baudiht preekuß, Voi tad nu Kurneschu, Nest arr' behdu neekuß? Deewß irr scheligß, bahrgß ne sohda; Wünsch pah man Urridsan Schehligß buhß nomohda.

6. Welß un pafaul's behrni kahjäs, Man apfmeij, Un usreij, Tee no man atstahjähß; Kai man apfmeij, Kai atraujähß, Deewß man klah, Tohß apraht; Us to firdß palaujähß.

7. Drohßchi un bes wiffahm bailehm Kah-diseß, Kurp ween ees, Kristigß arr eelßch bailehm; Paschä nahwé rohßas falikß, Ne bihfees, Wet pateef Meerigß allasch palikß.

8. Voi tad nahwe nokaus garru? Tä gan ne; Dwehsele Glahbta tohp ar warru; Ruhftas mohßas tad nobeigfees, Lizzigi, Lihgßnigi Gars tad augßchup steigfees.

9. Saldös preeßß Deewu teißchu; Iszeesta Mohziba! Muhscham tur ne beigßchu, Paschawigu mantu scheitan Pafaul'e Ne dewe; Wißß, fa twaiks, suhd teitan.

10. Kahdas irr schahß pafaul's leetas? Smil-schu fauj; Nahw' aistrauj Drihs mums schahß neleetas. Tur dauds dahwanu itt dahrgu, Ur to mans Dweh'les gans Spirdßnahß man wahrgu.

11. Kungß, tu meer' un preeku dewiß; Lawß buhßchu, Mans fargß tu! Kas man schkirß no tewiß? Lawß es esnu; manniß labbä No-mirris, Islehjiß Uffin's krusa stabbä.

12. Tu mans effi, pee tew glahßschohßß, Gaismotais, Pestitais, No tew ne atlahßschohßß. Kur tu effi, Kungß, tur kluchßchu, Muhschigi, Swehtigi Tad pee tew es buhßchu. 13.

· D s i m f c h a n a s d e e n ä .

Melo. Nu duffehß wiffas leetas.

1. Es flaweju ar preeku Tew, Deewß, un sianä leeku, Ka zaur tew dßhwoju; Tu schehligi man raddißß, Kä tehßß lihßß schim man waddißß, Zaur tewi dßhwiß wehl staigaju.

2. Kungß, tu man biji scheligß, Kad laime daschreis wehligß Tew biju aismirßiß; Tu man bij' klah arr behdäs; Kad firdß tad gauschi eh-dahß, Tu jaunu laimi peeschßchiriß.

3. Es pißschliß gan nezeenigß, Ka tu, fargß weenuweenigß, Man effi glabbajiß; Ka pasud-diß ne kluhtu, Wet muhscham laimigß buhtu, Tu, fa tehßß, par man gabdajiß.

4. Pirms tew pasinnu, Tehtiht, Pirms spehju tuhgt man swehtiht, Tu man jau apgahdajiß; Tu peedalli itweenam Eelßch labbahrn, launahrn deenahrn, Kas katram derr, Deewß schelotais.

5. Tu taupij's grehzieneeku, Kad es ar pafaul's neeku Sché daudfreiß darbofees; Kad at-greeßigß tew luhßsu, Un skummigß grehtuß suhßsu, Tad tu peedohdi, laipnigß Deewß.

6. Par tahdu schehlastibu Un leelu lehn-prahtibu, Mans garß tew flawe, Deewß; Zaur Jesu warru zerrecht, Kam dßennohß ween peeder-reht, Ka tu pah man apschelosees.

7. Es dßhwoju zaur tewi, Spirigß, weffels juhtu fewi, Tew par to pateizu; Tu Deewß fa tehßß man waddißß, Man swehtu garru rad-dißß, Par to no firdß tew flaweju.

8. Kas dßhwojoht man derrehßß, To firdß no tewim zerrehßß, Wißß warri dahwinah. Tew pa-wehlejoßß, Tehtiht, Lawß behrns tew luhßß to swehtiht, Lihßß dßhwißß's gallam pafargah. 13.

· S l a w a s d s e e f m a .

Melo. Lobe den Herren, den mächtigen König der Ehren.

1. Slave to Kungu, at dwehsele, preezibaß dseefmäs; Dedßi tam, firßnia, itt karßtäß pateizibaß leefmäs. Winnam lai gohßß Muhschigi muhscham tohp dohtß! Wünsch irr, kas pafarga breeßmäs.

2. Kad mehß paklihduschi gahjam eelßch behdibaß gaudahm, Luhßoja wünsch tad us wiffahm tahm schehluma raudahm, Un winna wahrßß Palikke firdim til gahrßß, Dewe, fa meeru mehß baudam.

3. Lai tad nu schodeen mehß gawiledami pafsteidsam, Preezibaß dseefmäs to schehligu glah-beju teizam. Wünsch mums irr klah, Muhscham ne gribb muhß atstah; Kai winnu flaweht ne beidsam.

4. Kai sawu dßhwißu winnam par uppuri dohdam! Teekams te kustejam, turretees winnam pa gohdam! Tad lihßß wünsch ween, Un darra, fa sawu deen' Meeru eelßch behdahm atrohdam. 30.